

GEOGRAFIE ČÍNY

OBYVATELSTVO II

MIGRACE – URBANIZACE – ETNICKÉ MENŠINY – VZDĚLÁNÍ – ZDRAVÍ

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.

KSČ FF MU

Brno 2011

I. MIGRACE

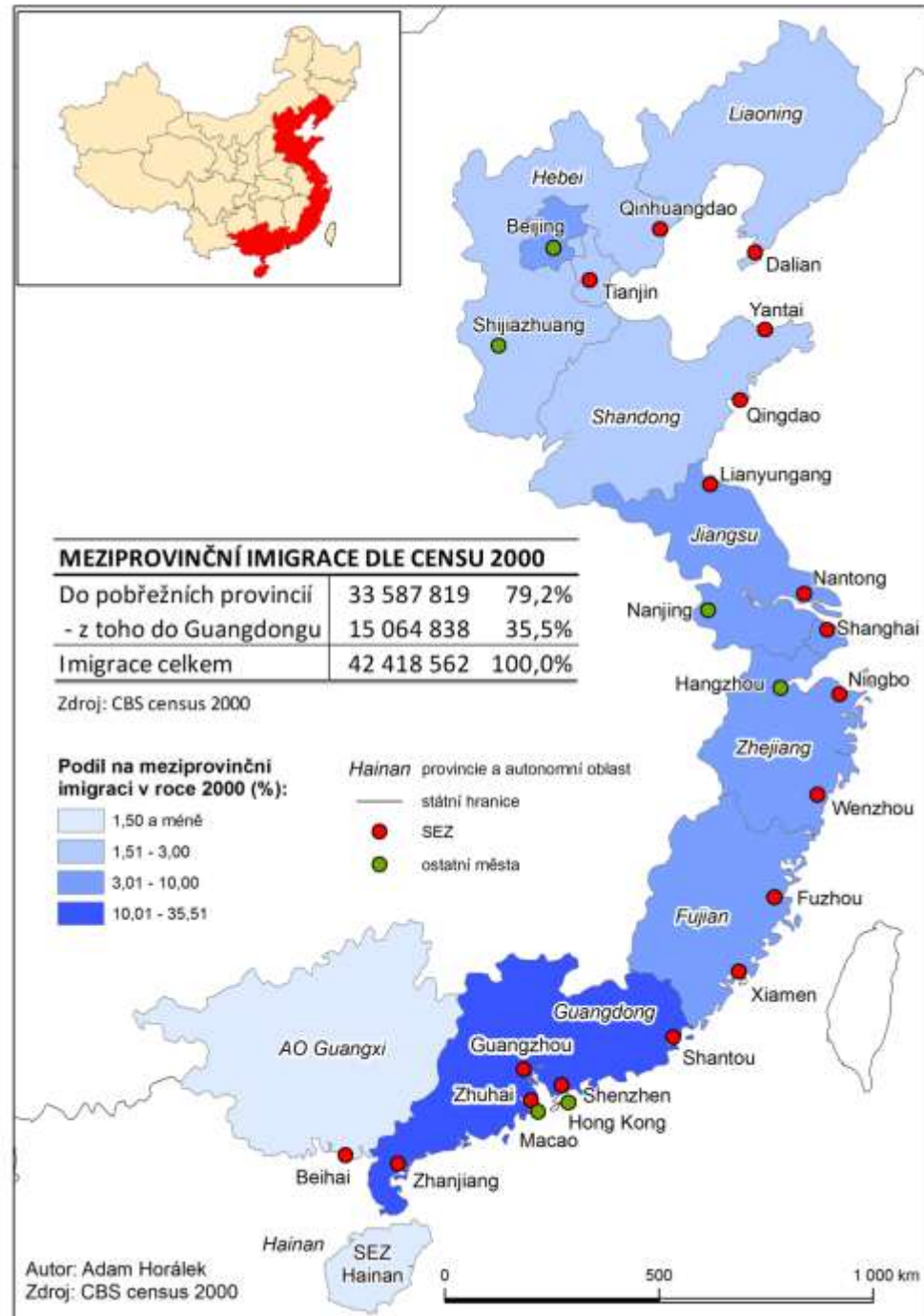
TYPY MIGRACE DLE MOTIVACE

- **EKONOMICKÁ**
 - Gastarbeiteři
 - Na západ
 - Na východ
- **SOCIÁLNÍ**
 - Urbanizace
 - Migrace do autonomních oblastí
- **ETNICKÁ**
 - Hanizace
 - Sinizace
- **NÁSILNÁ**
 - Vysídlování

EKONOMICKÁ MIGRACE

VÝCHOD

- Do **SEZ** – tovární dělníci
- Do roku 2009 až 18 milionů migrantů za prací (=gastarbeiteri) ročně
- Leden/únor 2009 – reemigrace přibližně 25 milionů gastarbeiterů z provincií Guangdong a Fujian
- Hlavní oblasti: GUANGDONG, Zhejiang, Shanghai, Jiangsu, Tianjin, Shandong

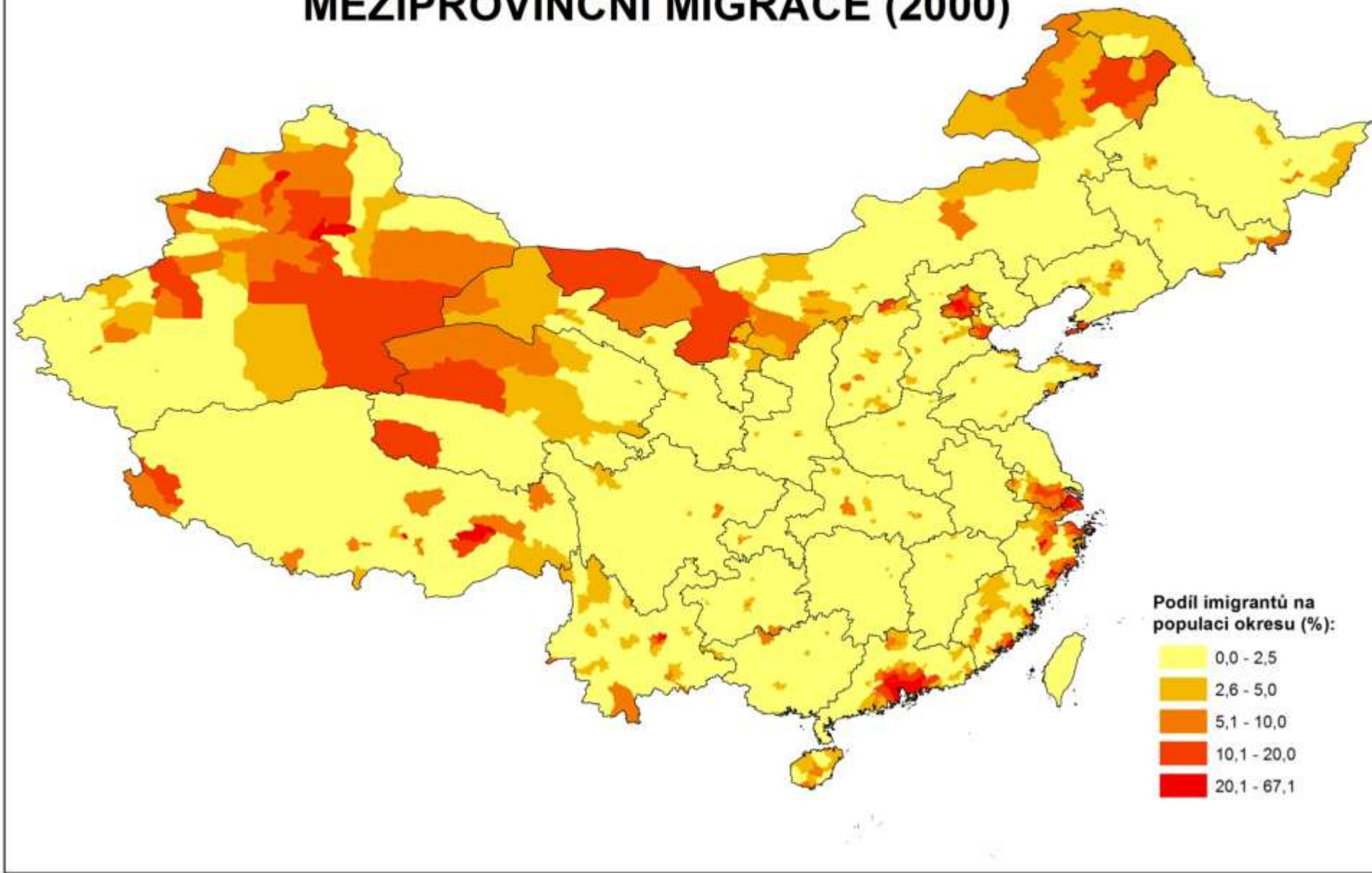

EKONOMICKÁ MIGRACE

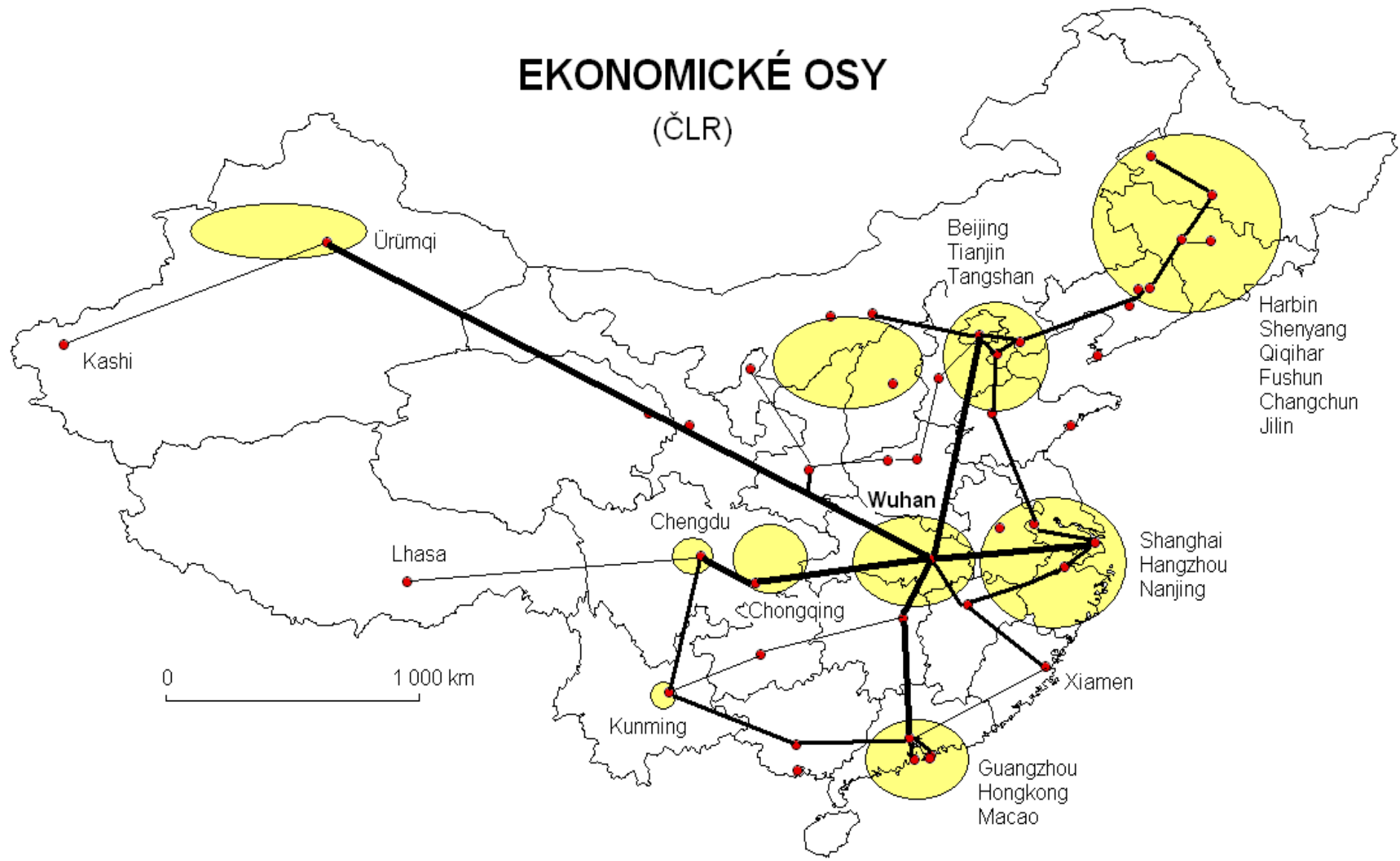
ZÁPAD

- Do AO – těžba, výstavba, těžký průmysl
- Ekonomicky motivovaná migrace: cca 750 000 lidí/rok
- Xinjiang 1949-2000: + 7 500 000 lidí (=Hanů)
- Těžko oddělitelné od HANIZACE – dosídlování Hanů do menšinových území a vytváření tak lokální pročínské hanské majority
- Hlavní oblasti: XINJIANG, Nei Menggu

MEZIPROVINČNÍ MIGRACE (2000)

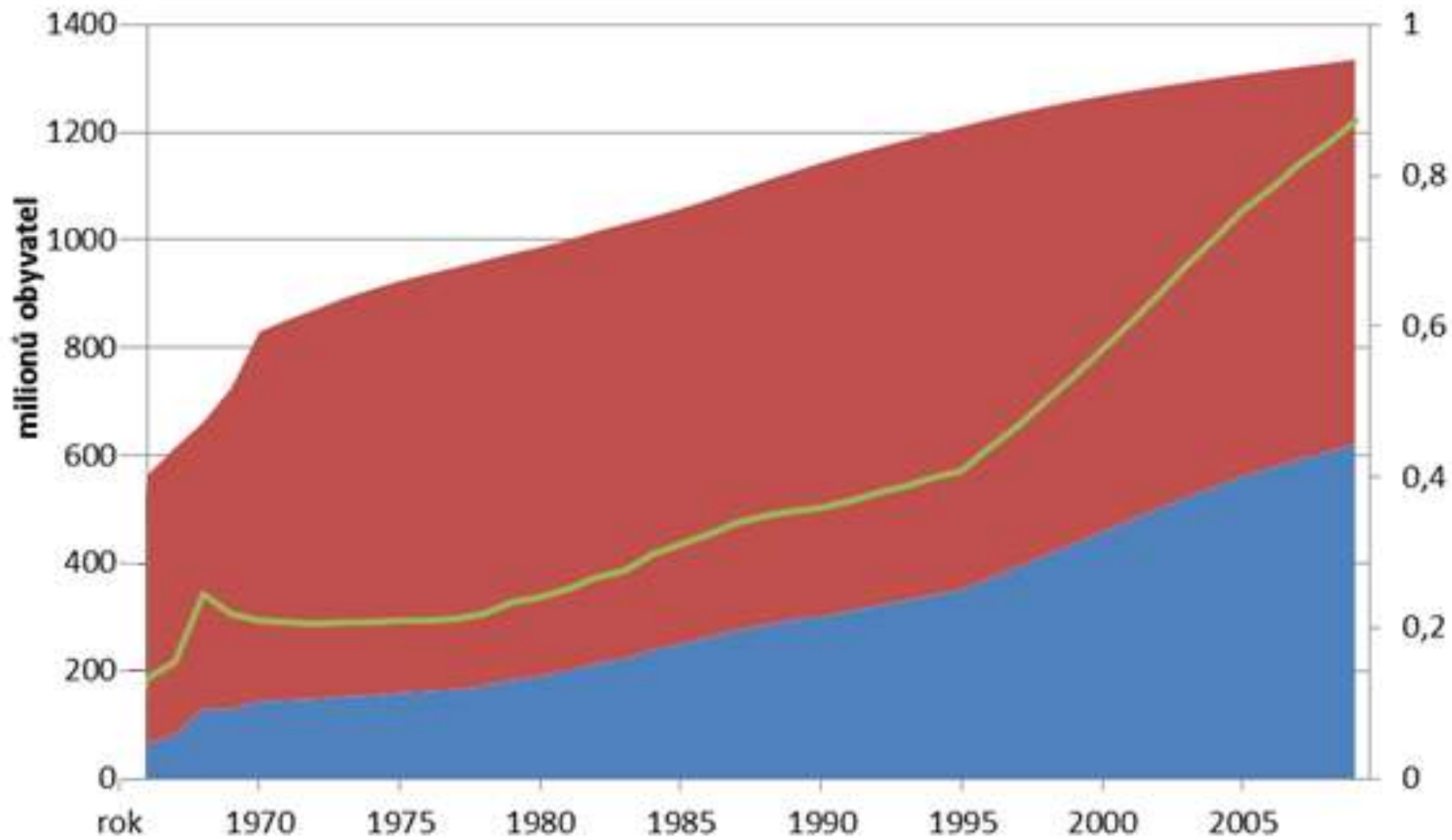
EKONOMICKÉ OSY (ČLR)

II. URBANIZACE A SÍDLA

MIGRACE DO MĚST

- Nejmasivnější MIGRAČNÍ PROUD v Číně a jeden z největších na světě
- Ročně 12-22 milionů lidí se přestěhuje do měst
- 1996-2003: PEAK: ročně 21,5 mil. obyvatel
- 2004-dosud: pozvolný pokles – 2009: 15,19 mil. Přestěhovaných
- 300 více jak milionových aglomerací
- **Shanghai – Beijing – Shenzhen – Chongqing – Guangzhou**
města s více jak 10 000 000 obyvatel
- Rozevírání nůžek mezi městy a venkovem – selektivní migrace
- V Číně neexistují skutečné slumy

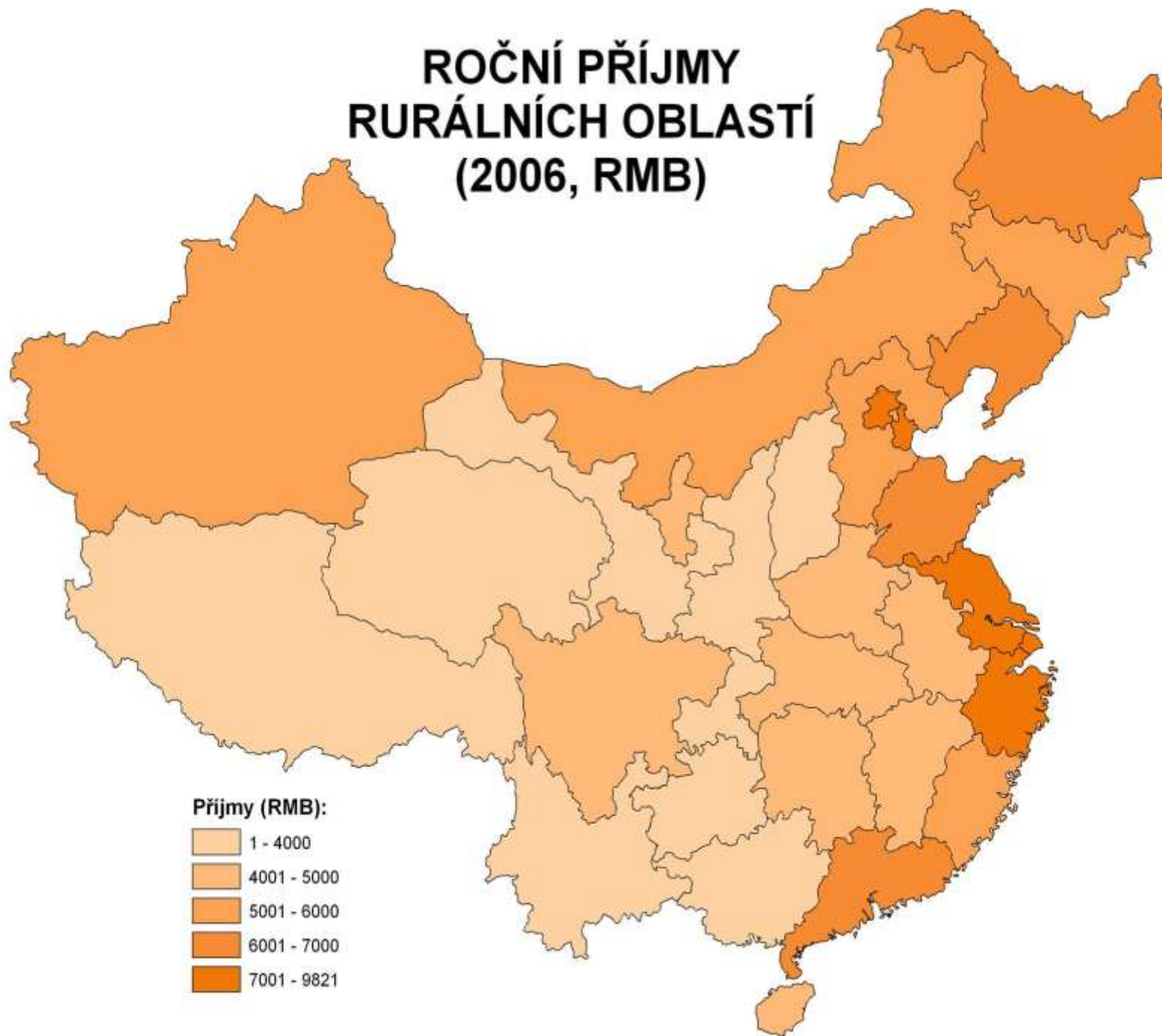
urbánní populace (tisíce obyvatel)

rok	celková	přírůstek	podíl (%)	rok	celková	přírůstek	podíl (%)
1949	57 650	x	10,6	1987	276 740	13 080	25,3
1950	61 690	4 040	11,2	1988	286 610	9 870	25,8
1951	66 320	4 630	11,8	1989	295 400	8 790	26,2
1955	82 850	16 530	13,5	1990	301 950	6 550	26,4
1960	130 730	47 880	19,7	1991	312 030	10 080	26,9
1965	130 450	-280	18,0	1992	321 750	9 720	27,5
1970	144 240	13 790	17,4	1993	331 730	9 980	28,0
1971	147 110	2 870	17,3	1994	341 690	9 960	28,5
1972	149 350	2 240	17,1	1995	351 740	10 050	29,0
1973	153 450	4 100	17,2	1996	373 040	21 300	30,5
1974	155 950	2 500	17,2	1997	394 490	21 450	31,9
1975	160 300	4 350	17,3	1998	416 080	21 590	33,4
1976	163 410	3 110	17,4	1999	437 480	21 400	34,8
1977	166 690	3 280	17,6	2000	459 060	21 580	36,2
1978	172 450	5 760	17,9	2001	480 640	21 580	37,7
1979	184 950	12 500	19,0	2002	502 120	21 480	39,1
1980	191 400	6 450	19,4	2003	523 760	21 640	40,5
1981	201 710	10 310	20,2	2004	542 830	19 070	41,8
1982	214 800	13 090	21,1	2005	562 120	19 290	43,0
1983	222 740	7 940	21,6	2006	577 060	14 940	43,9
1984	240 170	17 430	23,0	2007	593 790	16 730	44,9
1985	250 940	10 770	23,7	2008	606 670	12 880	45,7
1986	263 660	12 720	24,5	2009	621 860	15 190	46,6

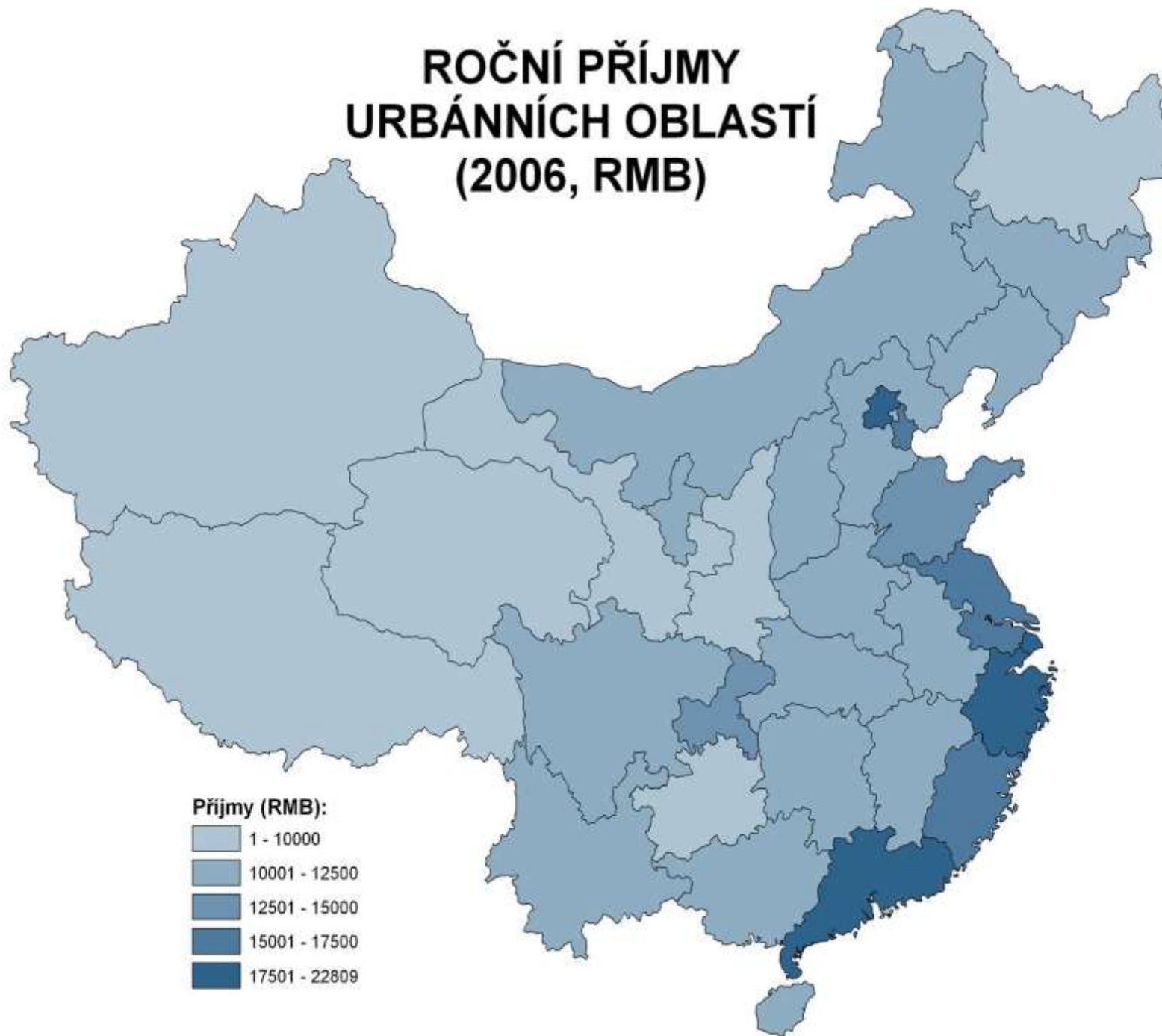
SELEKTIVNOST URBANIZACE

- Do měst přichází převážně:
 - Mladí
 - Vzdělaní
 - Bohatší (mající finance na přestěhování)
 - Ženy
- Na venkově zůstávají převážně:
 - Staří
 - Zemědělci
 - Chudší vrstvy společnosti
 - Muži

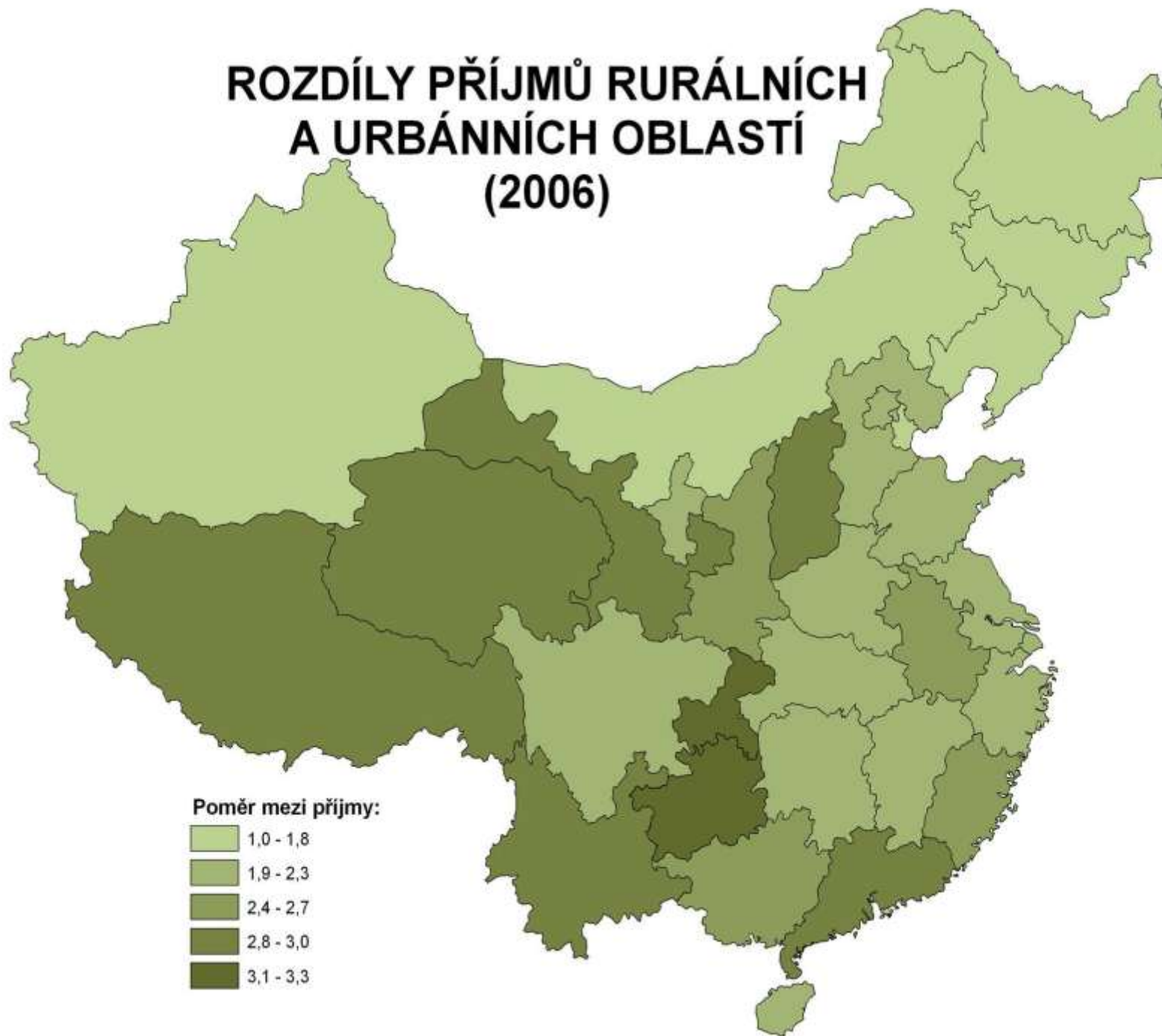
ROČNÍ PŘÍJMY RURÁLNÍCH OBLASTÍ (2006, RMB)

ROČNÍ PŘÍJMY URBÁNNÍCH OBLASTÍ (2006, RMB)

ROZDÍLY PŘÍJMŮ RURÁLNÍCH A URBÁNNÍCH OBLASTÍ (2006)

Poměr mezi příjmy:

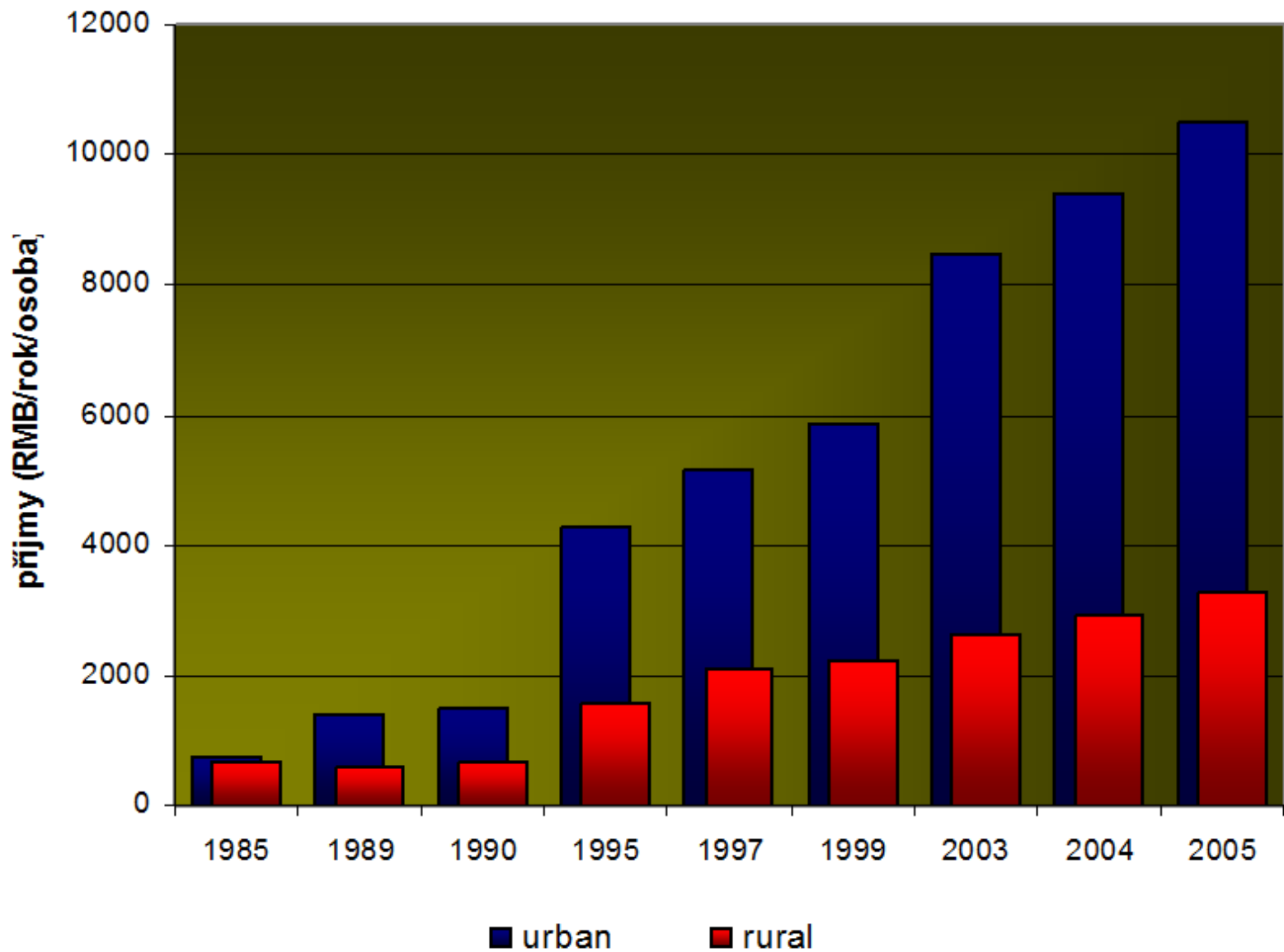
1,0 - 1,8

1,9 - 2,3

2,4 - 2,7

2,8 - 3,0

3,1 - 3,3

HUKOU 戸口

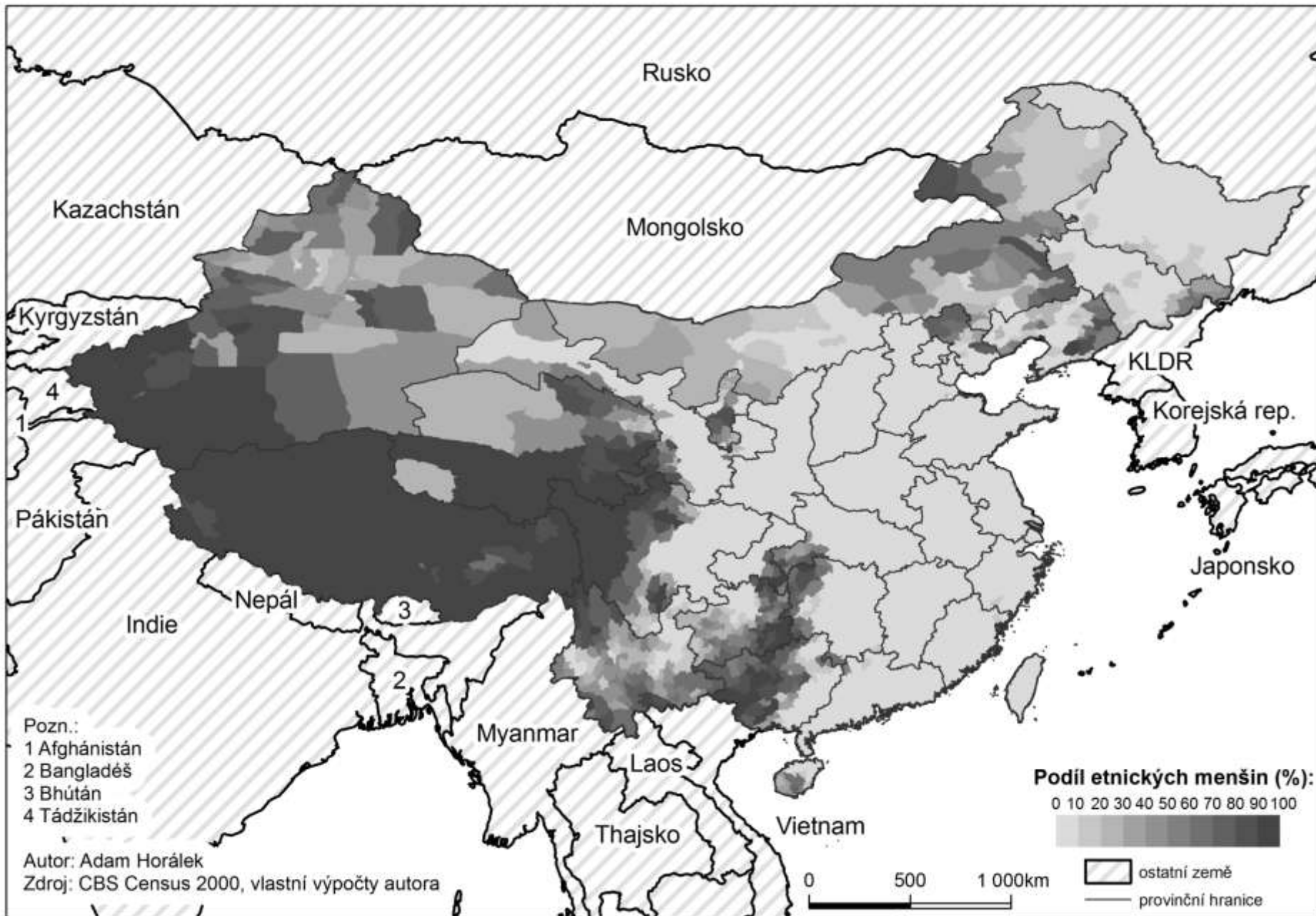
- Neexistují slumy – státní kontrola statusu obyvatelstva
 - Hukou městské
 - Hukou venkovské
- Kontrola (alespoň oficiální) nad pohybem obyvatelstva
- ZPŮSOBUJE AMBIVALENTNOST STATISTICKÝCH DAT:
 - Kdo žije v administrativních hranicích města
 - Kdo žije ve skutečném městě/aglomeraci
 - Kdo žije oficiálně a kdo ilegálně/neoficiálně

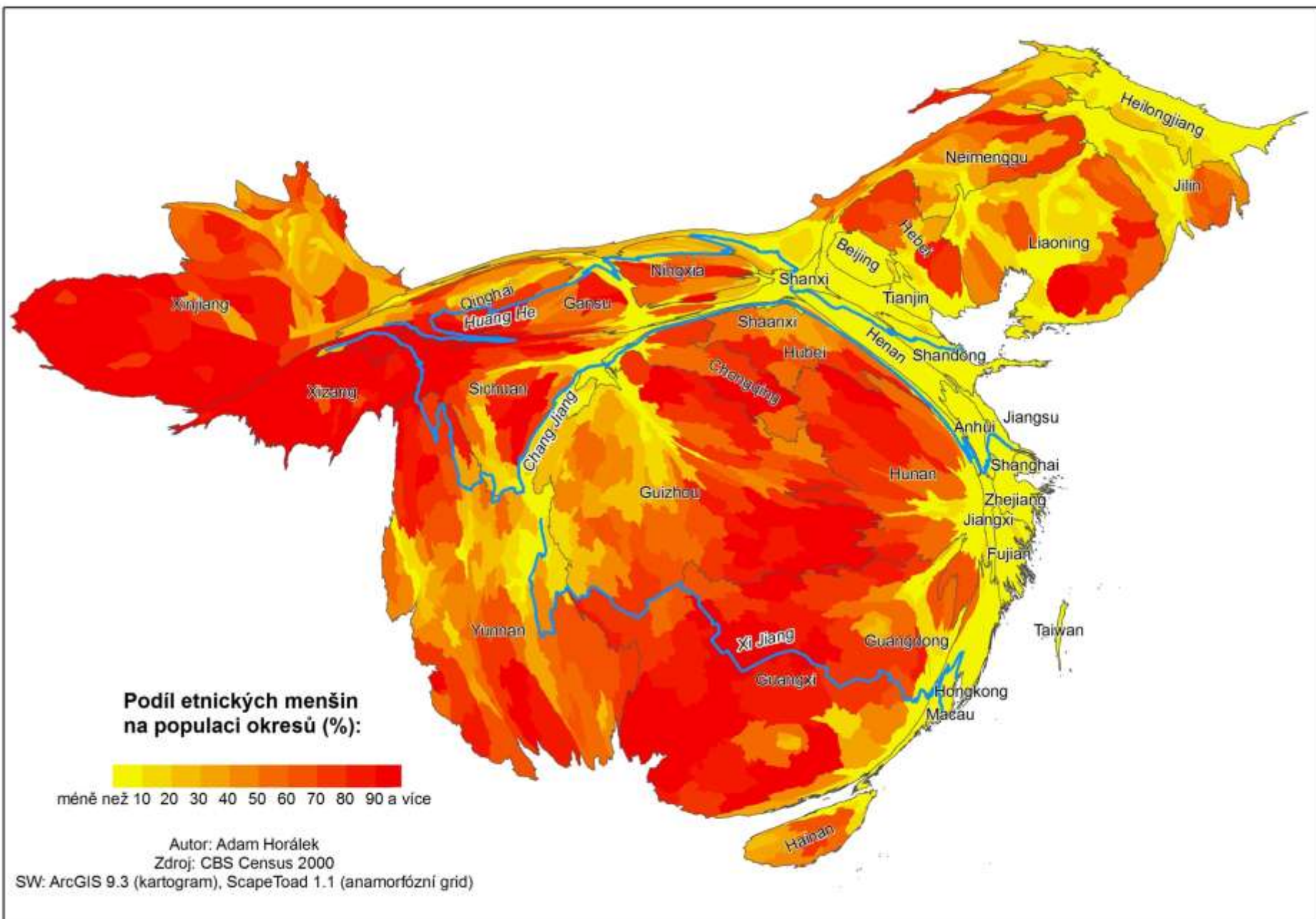
III. ETNICKÉ MENŠINY

MINZU 民族 VERSUS REN 人

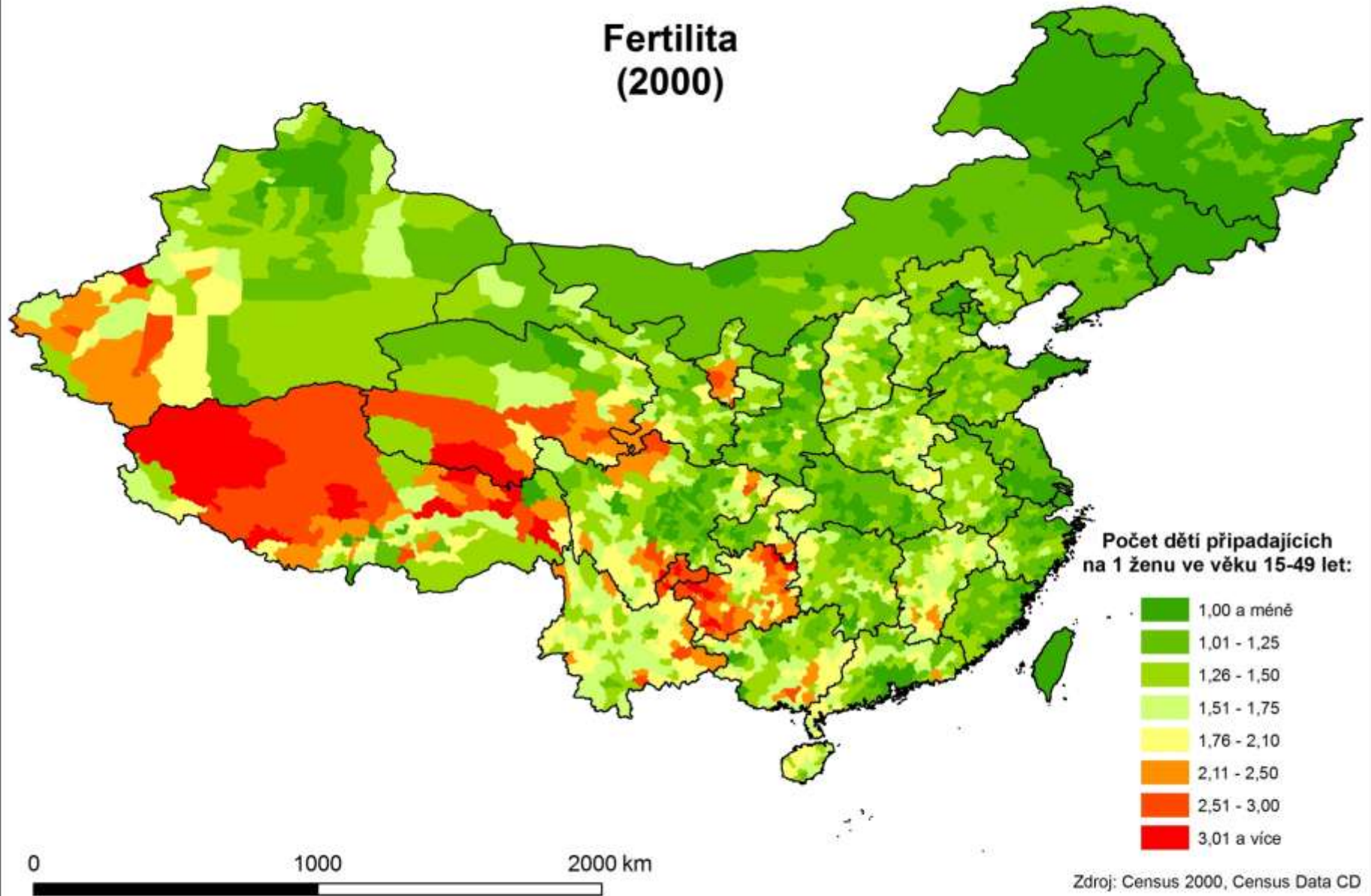
- Základem je pojem *mínzú* 民族:
 - Původem japonský výraz Minzuko
 - Prvními uživateli Yuan Shikai a Sunjatsen – koncept pěti národních zdrojnic čínské kultury
 - Dnes: označení oficiálně uznaných etnik/národů?
- Minzu anektován KSČ a vytvořen multietnický charakter země po sovětském vzoru (stalinistický model)
- Neexistence termínu pro neoficiální etnika dnes se začíná používat označení *ren* 人

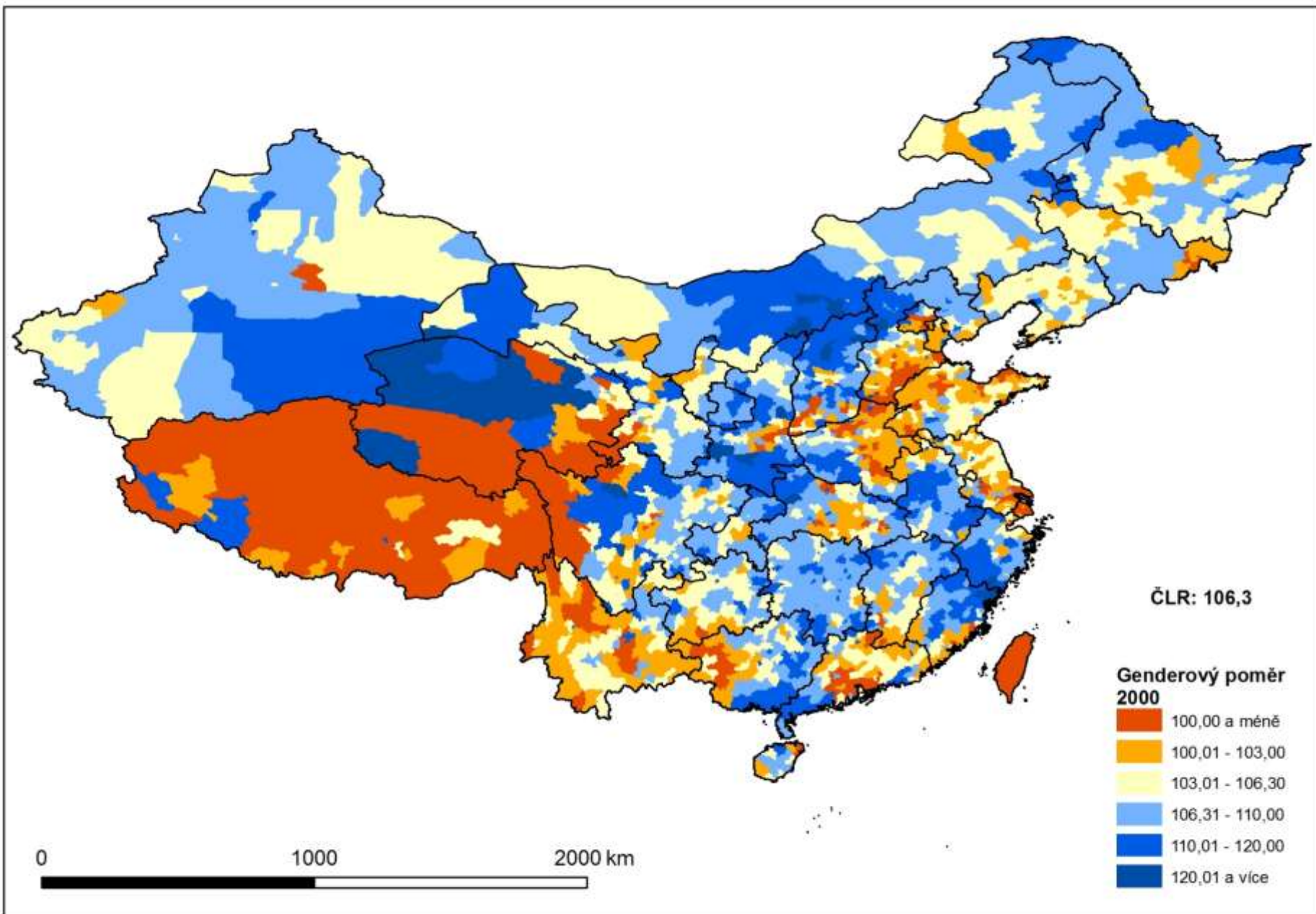
- podle sčítání lidu z roku 2000 žije v Číně 104 491 000 příslušníků etnických menšin, tj. 8,2 % populace
- v provinciích Guangxi, Guizhou, Yunnan a Sichuan žije 1/3 minoritní populace
- pouze **18 menšin** má **přes 1 milión** příslušníků a tvoří dohromady **98,5 mil. obyv.**, tj. **94 %** menšinové populace
- Administrativní autonomie:
 - 5 AO 自治区: Vnitřní Mongolsko 内蒙古自治区, Xinjiang 新疆维吾尔自治区, Tibet 西藏自治区, Ningxia 宁夏回族自治区 a Guangxi 广西壮族自治区
 - 30 AP 自治州(autonomních prefektur): 5x Xinjiang, 6x Qinghai, 2x Gansu, 8x Yunnan, 3x Guizhou, 3x Sichuan, po jedné Hunan, Hubei, Jilin
 - 119 AO 自治县(autonomní okresy)

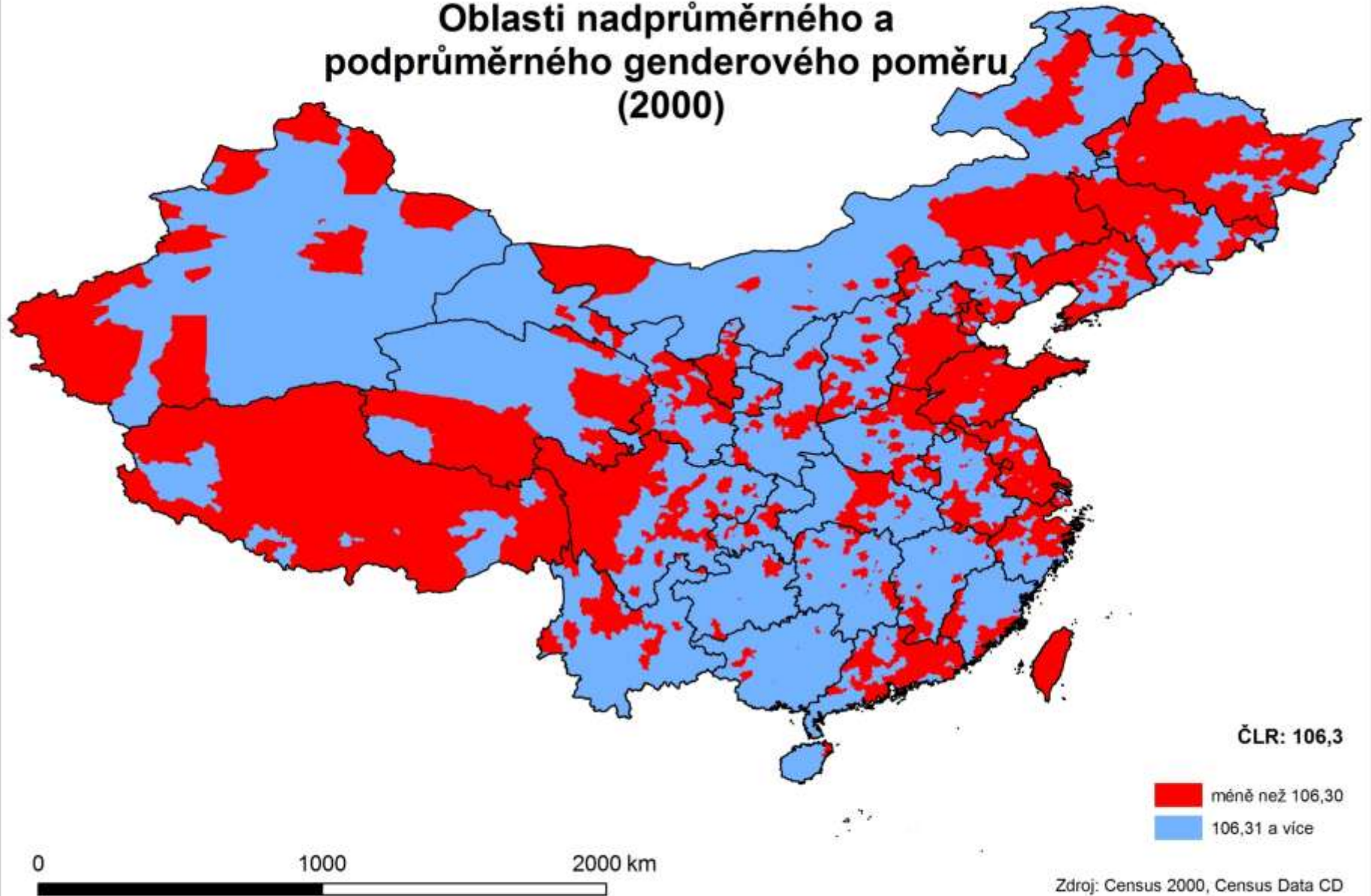

Fertilita (2000)

Oblasti nadprůměrného a podprůměrného genderového poměru (2000)

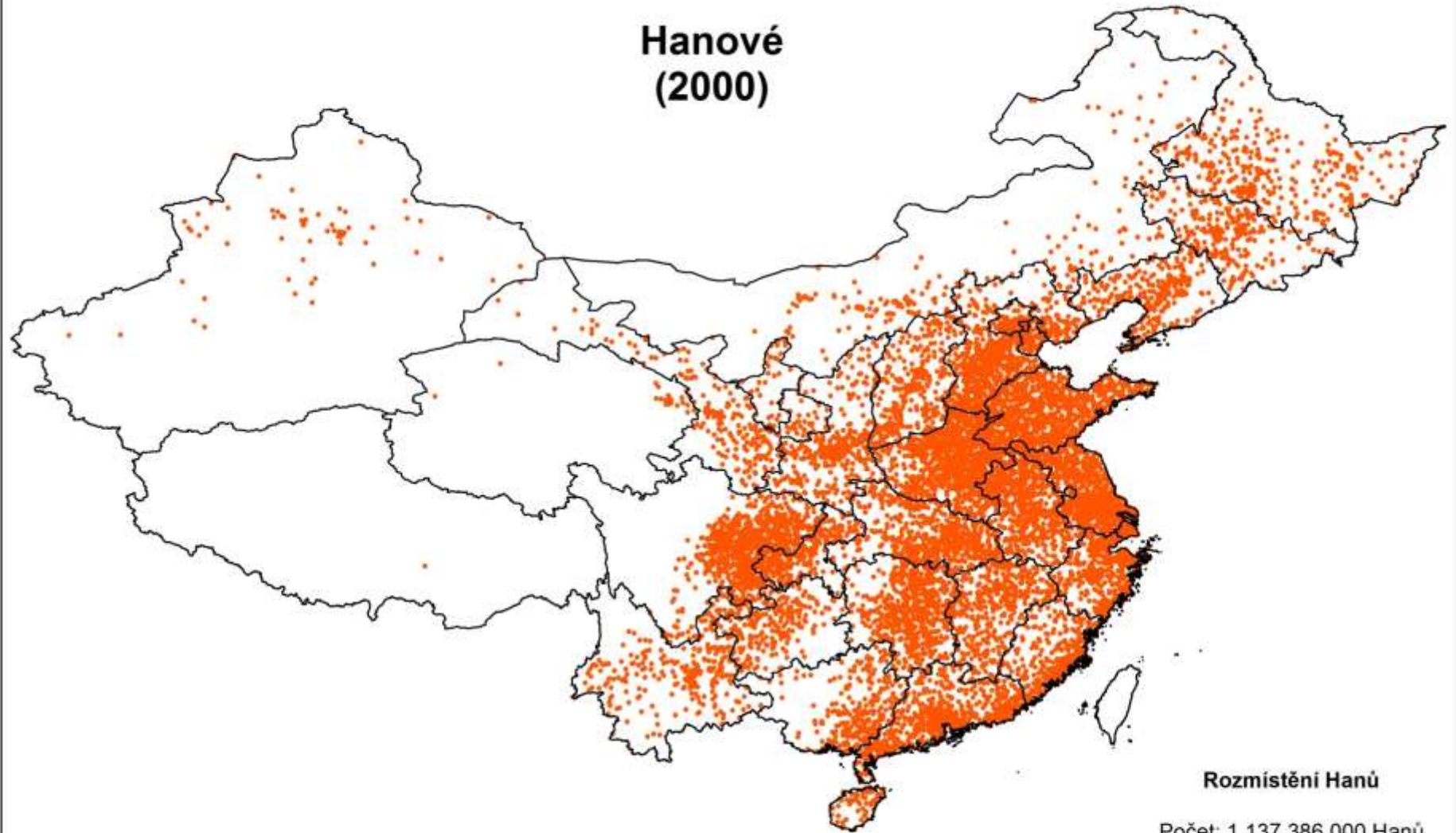
NEJVĚTŠÍ MENŠINY

Etnikum pinyin	Počet obyvatel					přírůstek (%)	
	1953*	1964*	1982*	1990**	2000***	('90-'00)	('53-'00)
Zhuàng Zú	6 919 000	8 386 000	15 490 000	15 555 800	16 178 800	4,0	133,8
Mǎn Zú	2 419 000	2 696 000	4 305 000	8 846 800	10 682 300	20,7	341,6
Huǐ Zú	3 359 000	4 473 000	7 228 000	8 612 000	9 816 800	14,0	192,3
Miáo Zú	2 511 000	2 782 000	5 021 000	7 383 600	8 940 100	21,1	256,0
Wéiwúěr Zú	3 640 000	3 996 000	5 963 000	7 207 000	8 399 400	16,5	130,8
Tǔjiā Zú		525 000	2 837 000	5 725 000	8 028 100	40,2	
Yí Zú	3 254 000	3 381 000	5 454 000	6 578 500	7 762 300	18,0	138,5
Měnggǔ Zú	1 463 000	1 966 000	3 411 000	4 802 400	5 813 900	21,1	297,4
Zàng Zú	2 776 000	2 501 000	3 848 000	4 593 100	5 416 000	17,9	95,1
Bùyī Zú	1 248 000	1 348 000	2 119 000	2 548 300	2 971 500	16,6	138,1
Dòng Zú	713 000	836 000	1 426 000	2 506 800	2 960 300	18,1	315,2
Yáo Zú	666 000	857 000	1 412 000	2 137 000	2 637 400	23,4	296,0
Cháoxiǎn Zú	1 120 000	1 340 000	1 765 000	1 923 400	1 923 800	0,0	71,8
Bái Zú	667 000	707 000	1 131 000	1 598 100	1 858 100	16,3	178,6
Hāní Zú	481 000	629 000	1 059 000	1 254 800	1 439 700	14,7	199,3
Hāsàkè Zú	509 000	492 000	908 000	1 110 800	1 250 500	12,6	145,7
Lí Zú	361 000	439 000	887 000	1 112 500	1 247 800	12,2	245,7
Dǎi Zú	ADAM HORÁLEK, BRNĚŽAN 1792000	535 000	840 000	1 025 400	1 159 000	13,0	26 142,0

MENŠINY DLE JAZYKOVÉHO ČLENĚNÍ

rodina	větev	etnika	Počet tis.
Sino-tibetská (72 392)	Zhuang-dongská	Zhuang, Dong, Shui	23 678
	Tibeto-barmská	Qiang, Tibetáné, Lisu, Achang, Bai, Naxi, Yi, Jingpo,...	18 375
	Miao-yaoská	Miao, Yao, She	12 287
	Tujia-mulaoská	Mulao, Tujia	8 235
	Hanská	(Han) + Hui	9 817
Altajská (29 257)	Turkická	Ujguři, Kazaši, Salar	9 928
	Mongolská	Menggu, Tu, Dong-xiang, Daur, Yugur	6 715
	Mandžu-tunguzská	Mandžuové, Oročen	10 690
	Korejská	Korejci	1 924
Paleo-asijská		Bulang, Wa	489
Malajsko-polynéská		Gaoshan	5
Indoevropská	Slovanská a íránská	Rusové, Tádžici	58
CELKEM.	13 větví	56 národů	102 201

Hanové (2000)

Rozmístění Hanů

Počet: 1 137 386 000 Hanů

• 1 bod = 100 000 Hanů

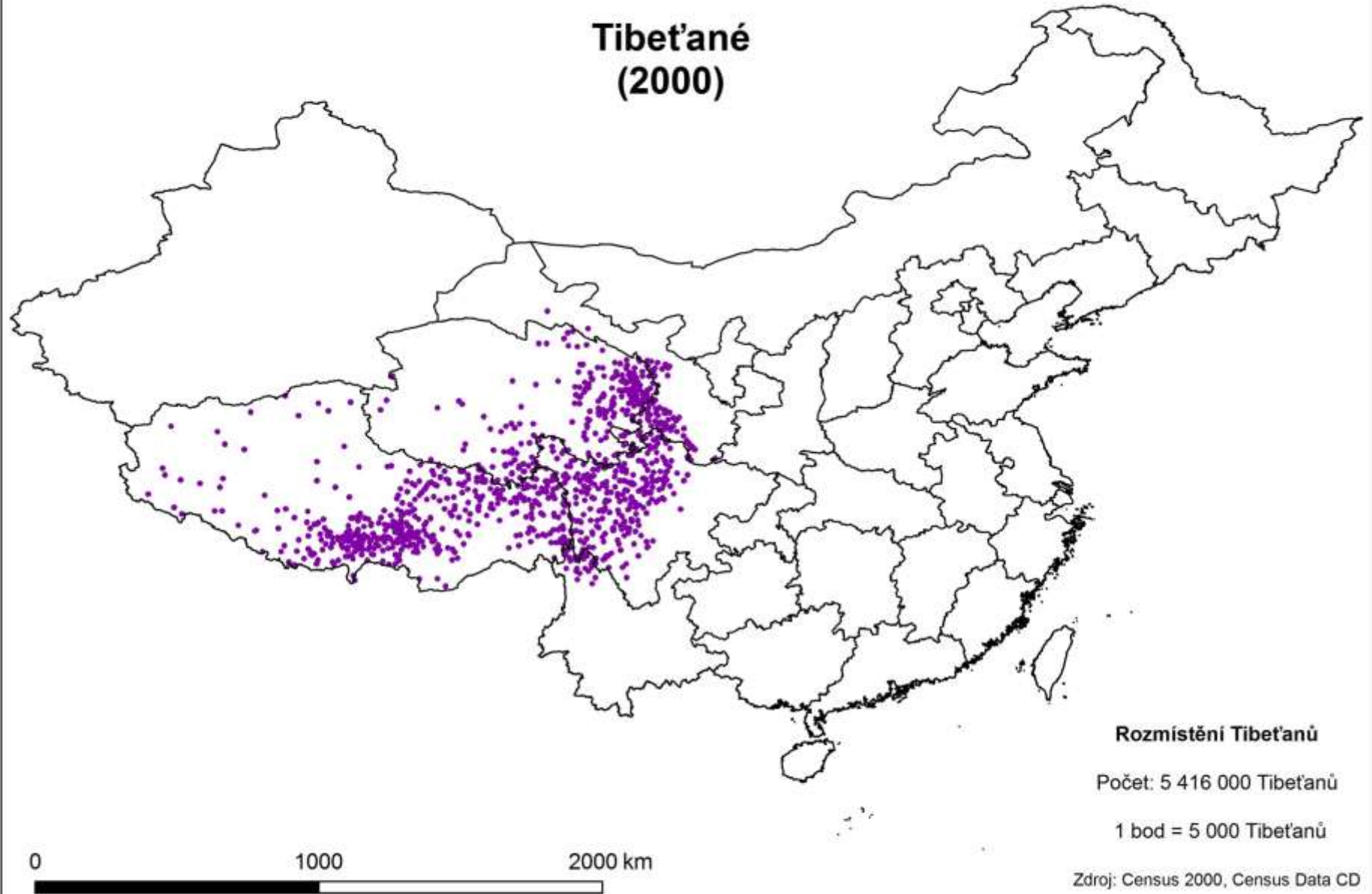
Zdroj: Census 2000, Census Data CD

0 1000 2000 km

TIBEŤANÉ ZÀNGZÚ 藏族

- 5 416 000 obyv. (9.)
- dělí se na množství etnografických skupin
- bratrská polyandrie
- stát od 7. st. – Songcön Gampo
- tibeto-barmská jazyková větev
- usedlí i kočovní (černé a bílé stany)
- písmo: devanagarský typ
- horské oblasti; jediný nehanizovaný národ Číny
- od r. 1951 připojen, od r. 1965 AO

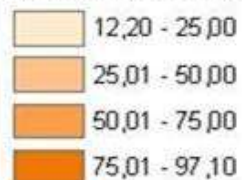
Tibeťané (2000)

ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ TIBETSKÝCH ÚZEMÍ V ČÍNĚ

Podíl Tibetánů (%):

hranice tibetských území

provincie Číny

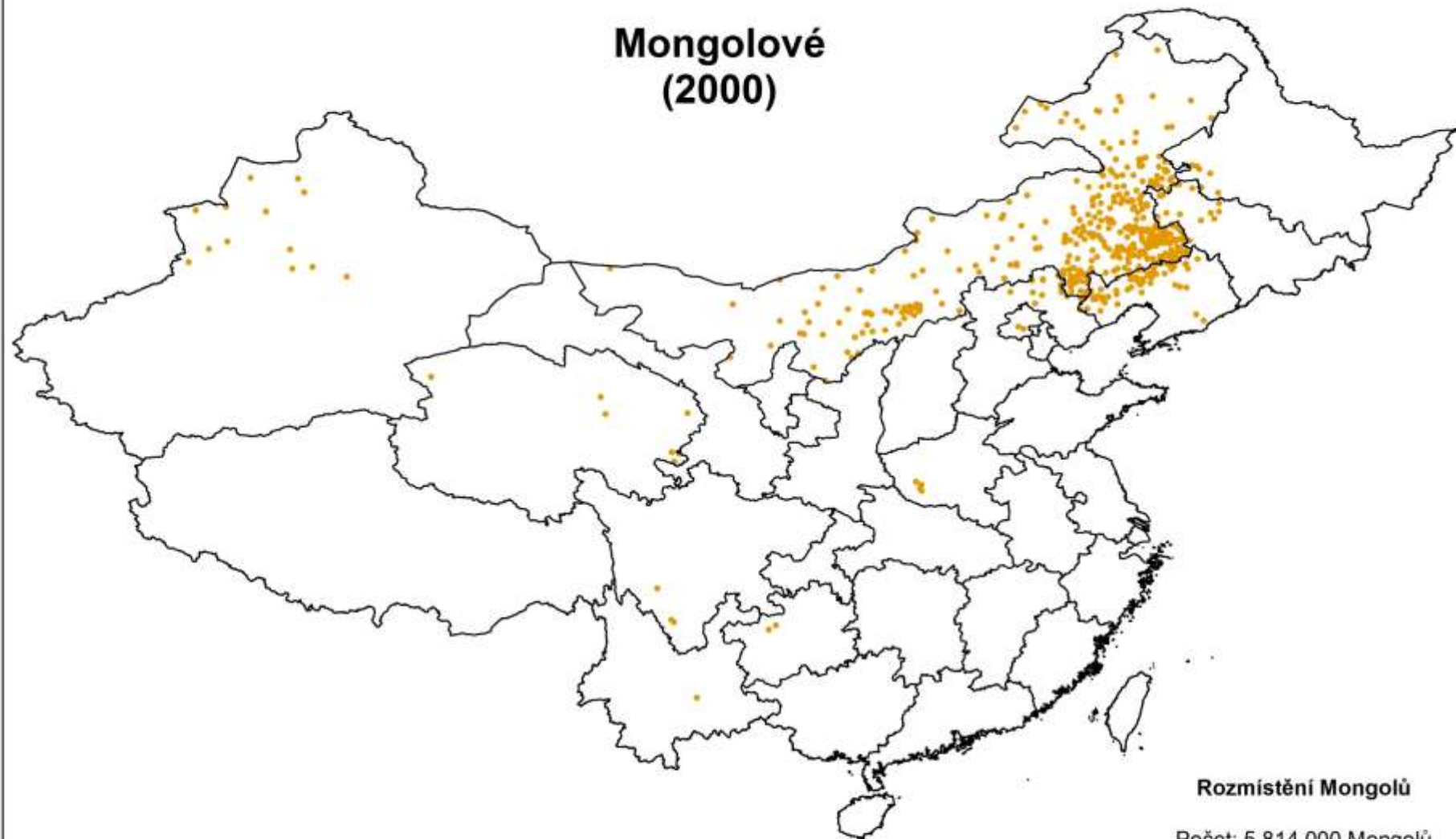
Ngapa tibetské názvy

0 250 500 1 000 km

MONGOLOVÉ MĚNGGŮZŮ 蒙古族

- 5 814 000 obyv. (8.)
- většina Mongolů žije mimo stát Mongolsko - v Číně
- patří k altajským jazykům
- 3 dialekty: centrální (hlavní; 90 %), ojratský a barag-burjatský dialekt
- 2 systémy písma: Hudem a Tod (vertikální zleva doprava)
- nomádi, pastevci

Mongolové (2000)

Rozmístění Mongolů

Počet: 5 814 000 Mongolů

1 bod = 10 000 Mongolů

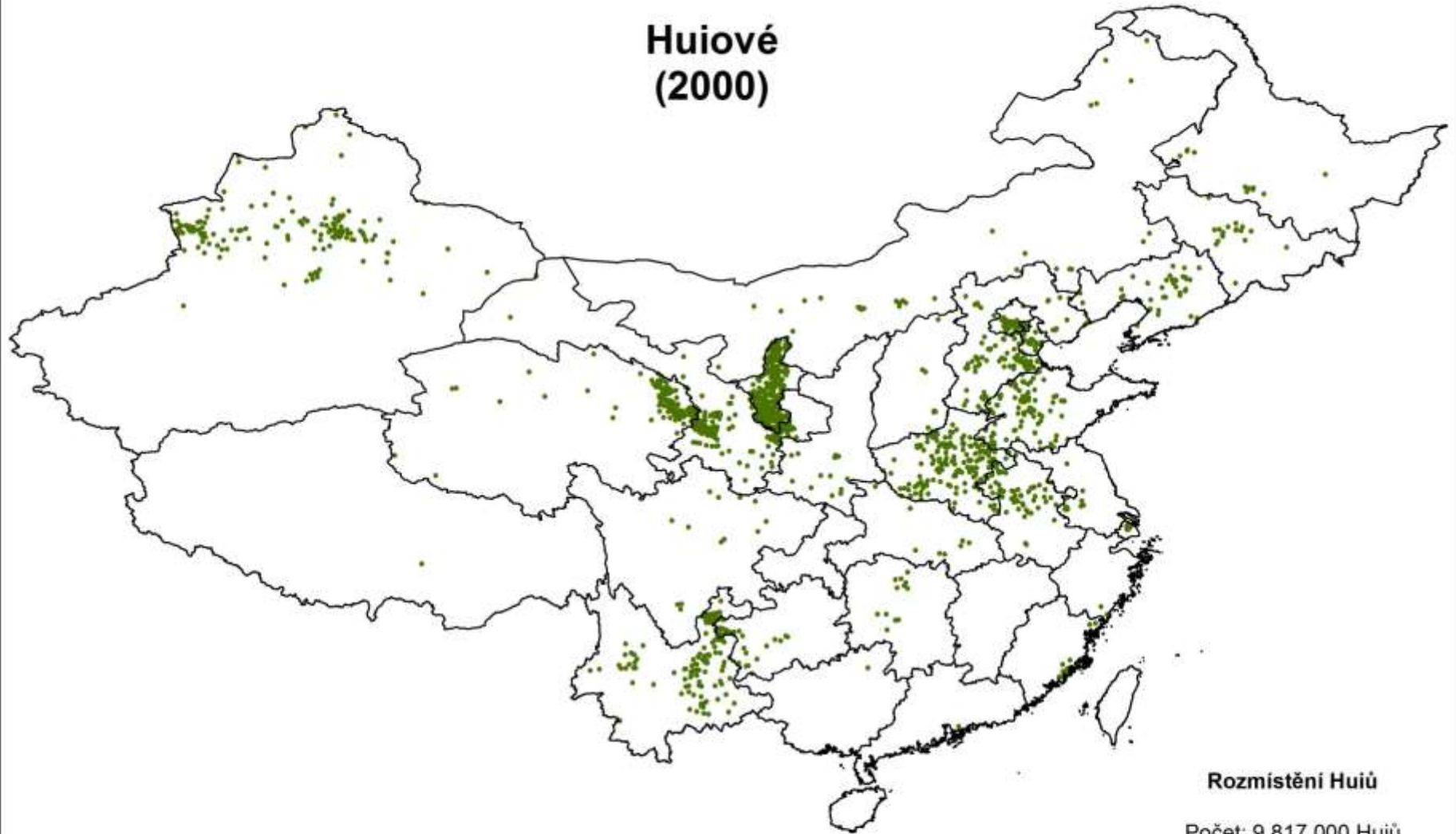
Zdroj: Census 2000, Census Data CD

0 1000 2000 km

CHUEJOVÉ HÚIZÚ 回族

- 9 817 000 obyv. (3.)
- čínští muslimové, územně disperzní obyv.
- mýtus prvního Chueje/Dungana (arabští a perští obchodníci)
- vlastní AO Nigxia
- kultura i jazyk převzata od Hanů, odlišení je religiózního rázu
- tři základny: Yunnan, Guangdong a Ningxia
- převážně městské obyvatelstvo
- gastronomie, obchod, zemědělství

Huiové (2000)

Rozmístění Huiů

Počet: 9 817 000 Huiů

1 bod = 5 000 Huiů

Zdroj: Census 2000, Census Data CD

0 1000 2000 km

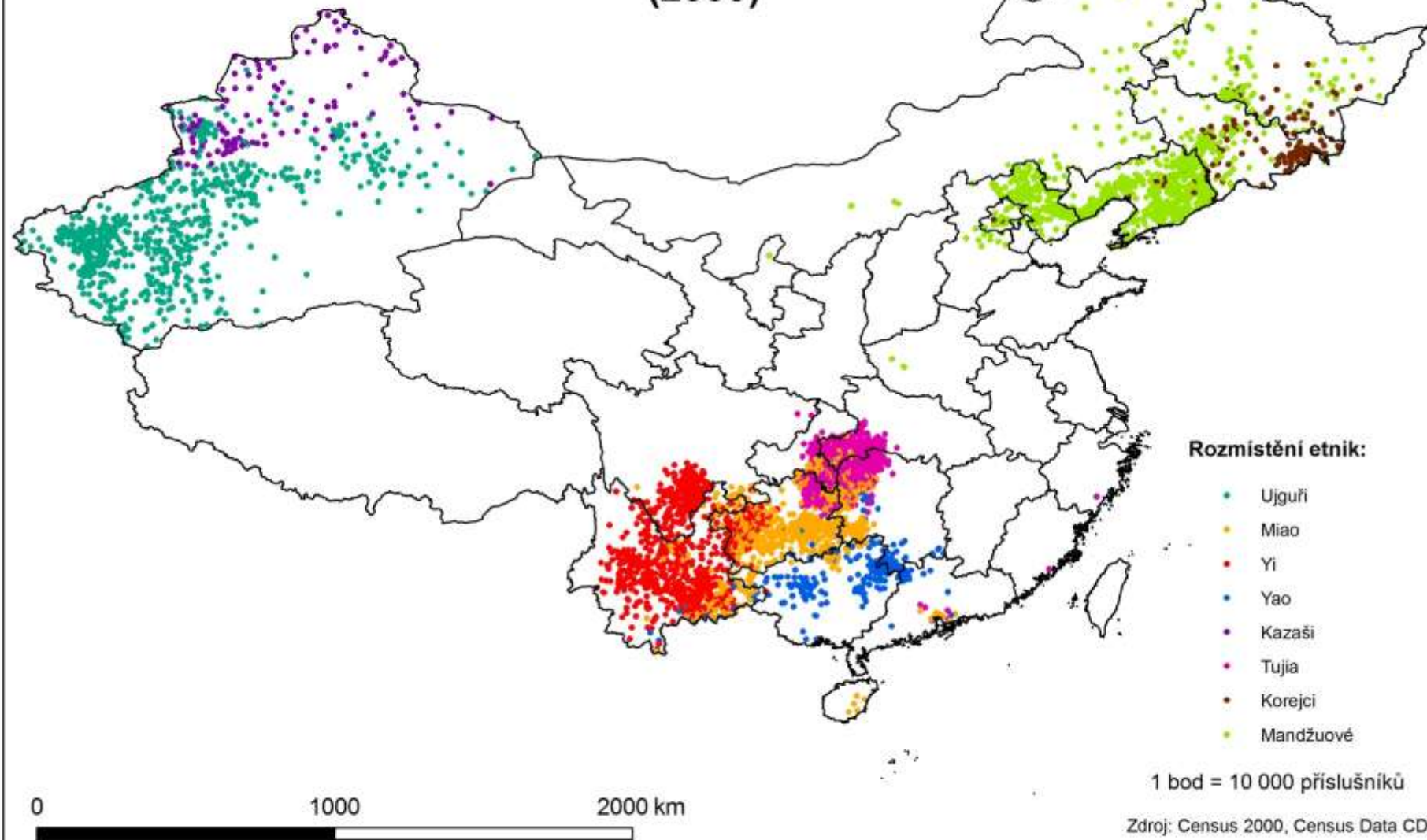
UJGUŘI WÉIWÚ'ĚRZÚ 维吾尔族

- 8 399 000 obyv. (5.)
- aridní oblasti západu (NOvé pohraničí)
- historicky státotvorný národ (Východní Turkestán, Tamerlánovská říše)
- muslimové (silný wahhabismus, sufismus)
- usedlí i nomádští, obchodníci
- jazykově i etnicky spřízněni s Turkity
- separatistické organizace v sousedních státech
- drancování přírodního dědictví Ujgurů: ropa a jaderné testy

ČUANGOVÉ ZHUÀNGZÚ 壮族

- 16 179 000 obyv. (1.)
- vlastní AO Guangxi, kde tvoří většinu
- Postupný přechod skupin v severovietnamské skupiny (společně s ostatními: Miao, Yao)
- latinizované písmo (pinyin)
- dvoupatrové domy z cihel
- Liusanjie

Menšiny ČLR I. (2000)

OSTATNÍ

- **Naxi:** duolokální matriline, piktografické písmo Dongba (x Geba)
- **Tujia:** vysídlení z Tří soutěsek (6. největší menšina)
- **Dai:** pokračují na barmské straně jako Šanové
- **Mandžuoové:** 10,7 mil. obyv. – 2. největší menšina; nesouvislé, převážně městské osídlení SV provincií; vlastní písmo i jazyk – zapomenuté, sinizace
- **Miao:** 8 940 000 obyv. (4.), hlavně v Guizhou (1/2), miao-yaoská jazyková větev, 3 diametrálně odlišné dialekty, latinizace písma

IV. ZDRAVÍ

- **System nemocnic:**
 - základní: 19 246
 - integrované: 13 120
 - bylinné: 2 665
 - speciální: 3 022
- 90 % vodních zařízení zastaralých
- nakažlivé nemoci zabíjí 13 263 lidí ročně (2005)
- přes 3 mld. injekčních stříkaček použitých každoročně, počet úmrtí v důsledku nehygienických stříkaček dosáhl 390 000 lidí (2007)
- náklady na zdravotnictví činí až 7 % HDP
- **80 % venkovanů a 40 % měšťanů nemá zdravotní pojištění** – nyní se připravuje národní zdravotní systém – 2006, ale platí stále

SMRT A JEJÍ PŘÍČINY

- Hlavní příčiny smrti (2005):

- Město

- zhoubné nádory: 22,74 %
- cerebrovaskulární nemoci: 20,22 %
- srdeční potíže: 17,89 %
- nemoci dýchacích cest: 12,57 %
- trauma a návykové látky: 8,25 %

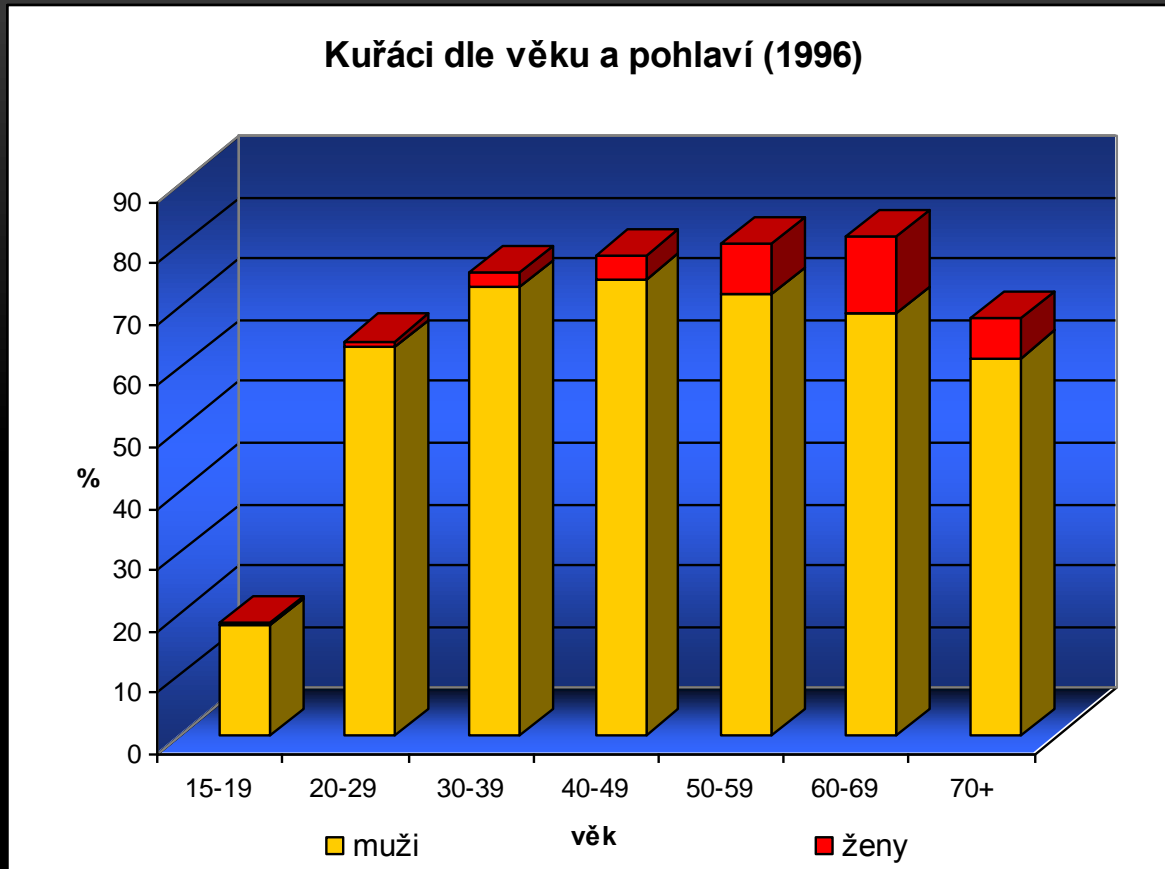
- Venkov

- nemoci dýchacích cest: 23,45 %
- cerebrovaskulární nemoci: 21,17 %
- zhoubné nádory: 20,08 %
- Srdeční potíže: 11,77 %
- trauma a návykové látky: 8,25 %

+10 %!

KUŘÁCTVÍ

- 61,42 % mužů, ale jen 6,62 % žen kouří
- největší konzumenti cigaret na světě

HIV A AIDS

rok	Incidence AIDS (na 100 000 obyv.)	Fatalita (%)
1995	0,00	69,70
2000	0,01	42,24
2003	0,08	33,10
2004	0,23	24,26
2005	0,43	23,41
2006	0,51	19,95

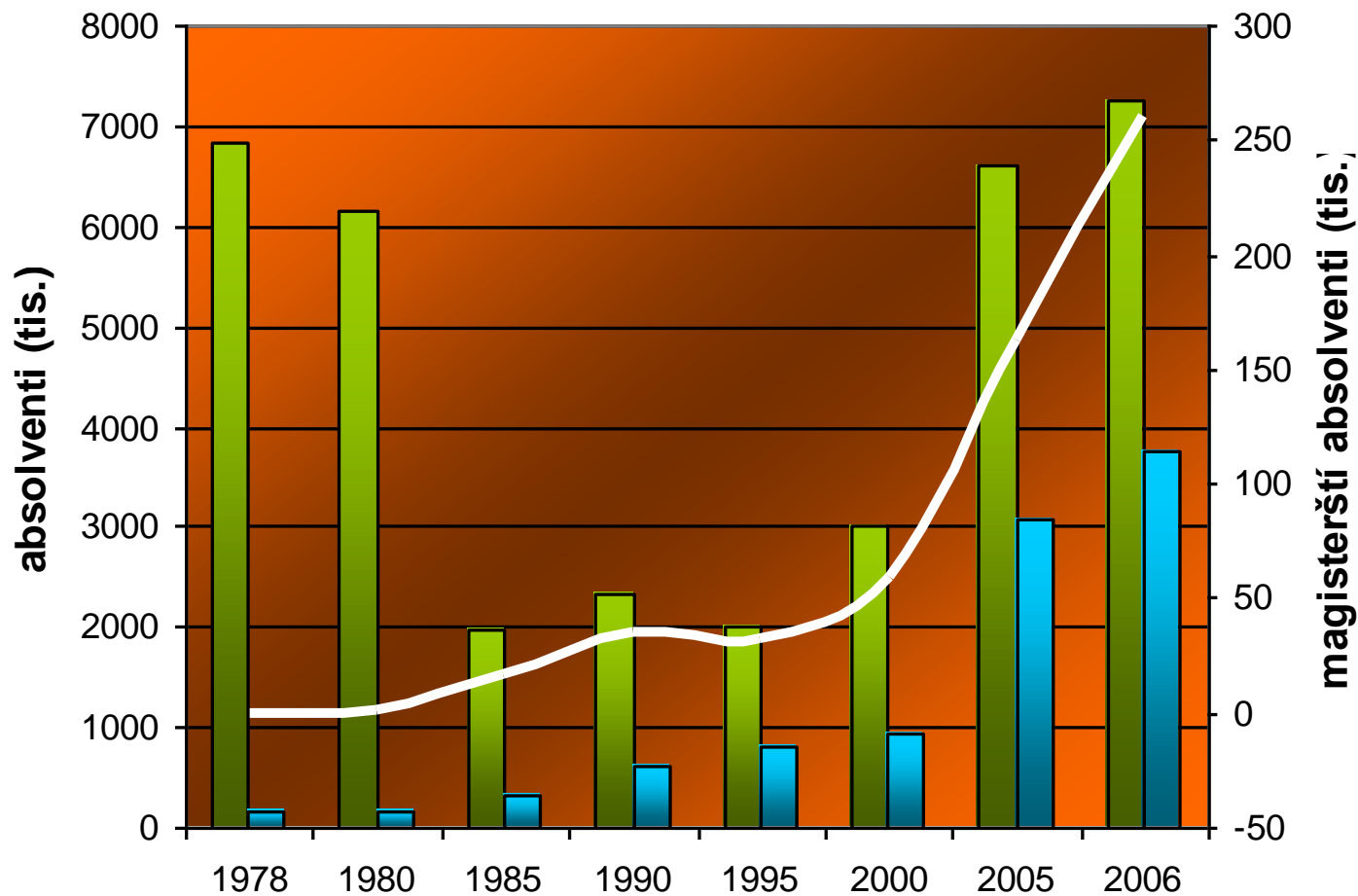
- do roku 1995 nebyl AIDS zaznamenán
- 2005: 650 000 případů HIV, 75 000 AIDS, do 2005/06 zemřelo 7 000 osob
- v roce 2000 bylo **70 %** všech zjištěných případů AIDS lokalizováno v provincii **Yunnan**
- **50 %** všech zjištěných případů AIDS bylo v roce 2000 lokalizováno v jediném městě – **Ruili**, hraničním městě s Barmou (Myanmar)

V. ŠKOLSTVÍ A VZDĚLÁNÍ

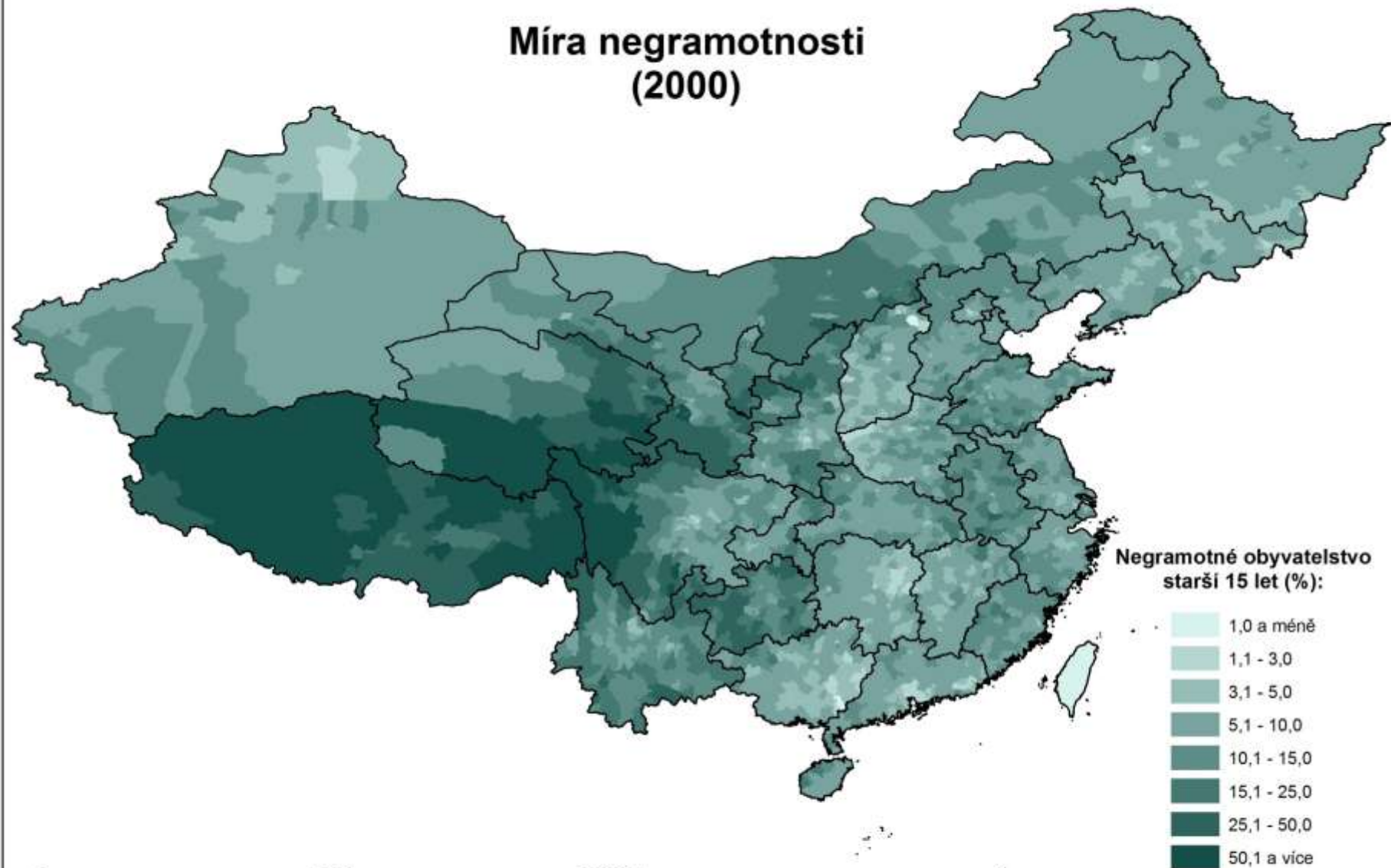
- gramotnost: 89,68 % (Indie: 61 %)
- Vzdělání žen 2002 (1991):
 - podíl na absolventech Mgr. studií: 38,7 % (20 %)
 - podíl na absolventech Ph.D. studií: 26,0 % (9 %)
- výdaje na školství: 3 % HDP (ČR: 4,8 %)
- výrazný nárůst gramotnosti po simplifikaci písma (pinyin)
- počet škol:
 - VŠ: 1 800
 - SŠ: 85 000 (snižování)
 - ZŠ: 366 000 (snižování)
- výuka angličtiny: hod/měsíc (město x venkov)
 - ZŠ: 16/13
 - SŠ: 19/18

VZDĚLÁNÍ

Vývoj počtu absolventů SŠ A VŠ (1978-2006)

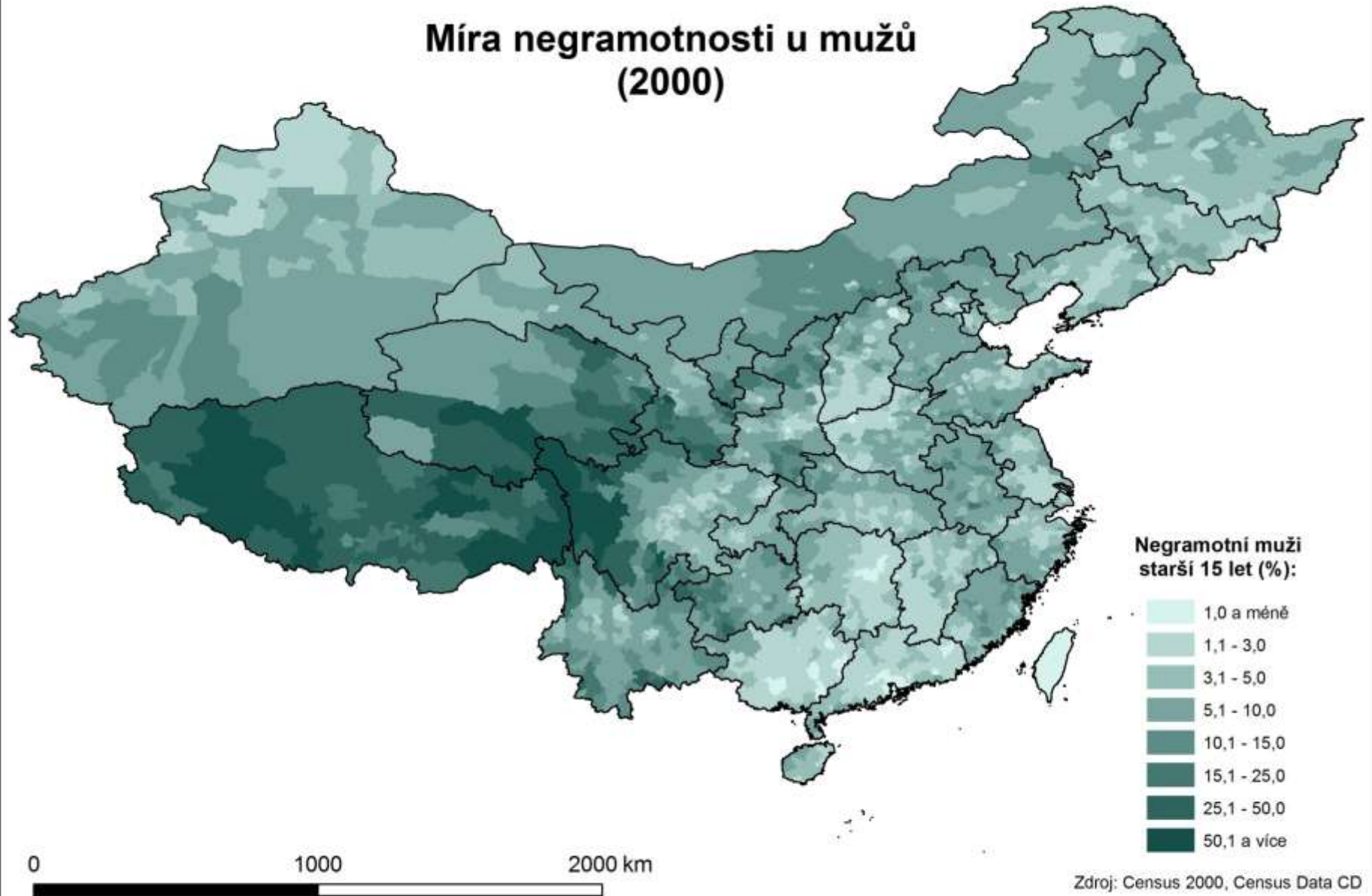
Míra negramotnosti (2000)

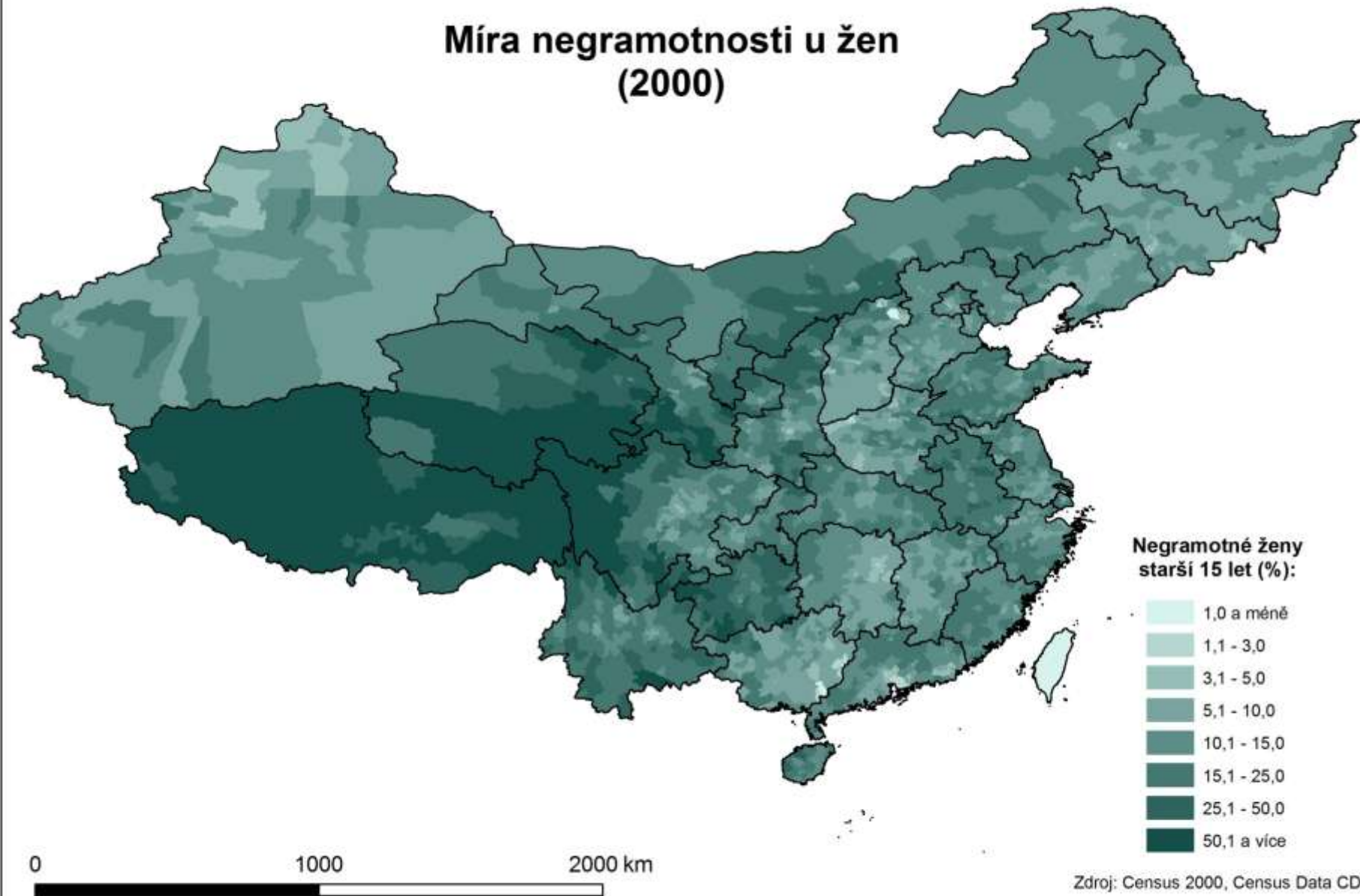
0 1000 2000 km

Zdroj: Census 2000, Census Data CD

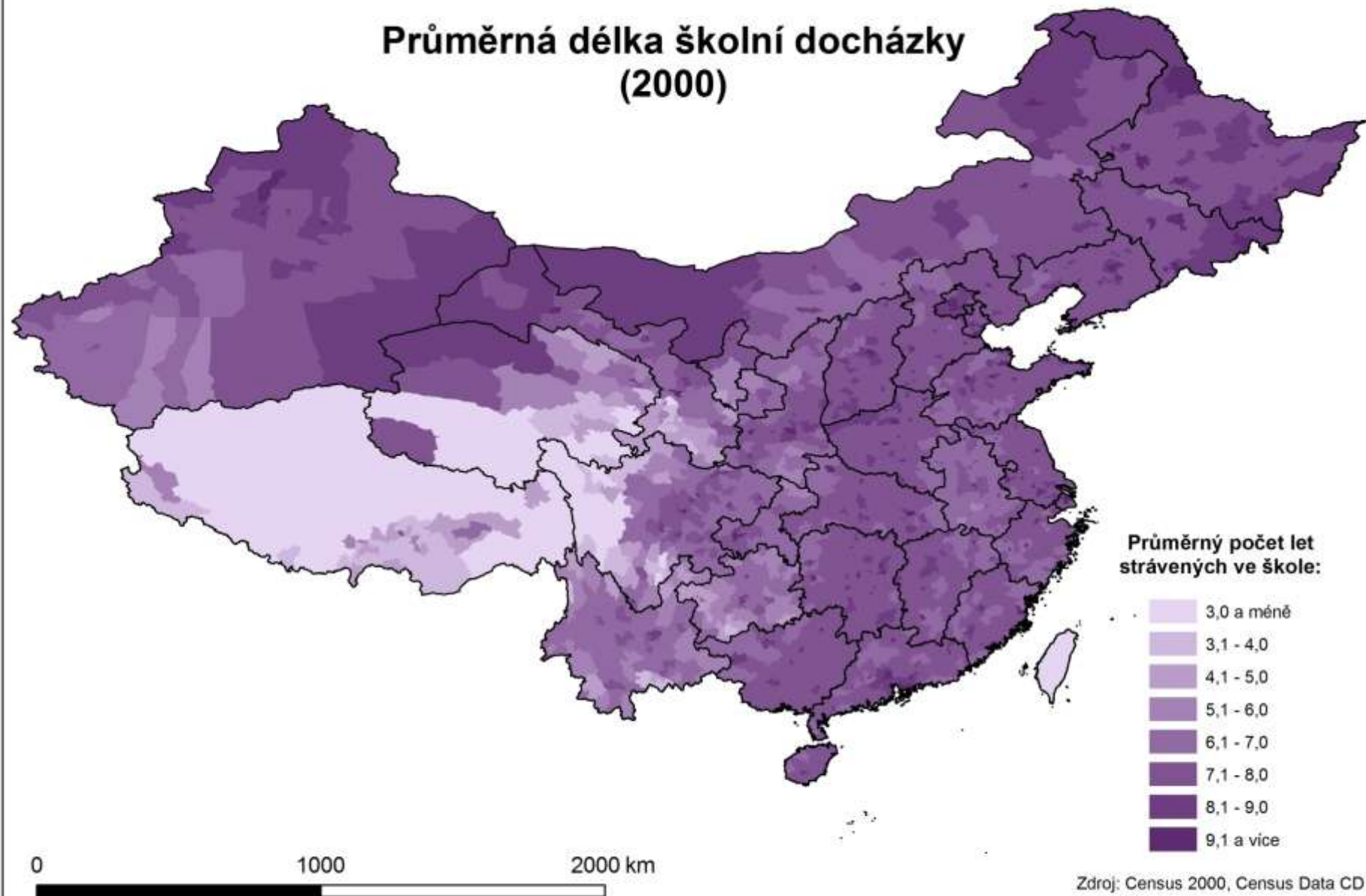
Míra negramotnosti u mužů (2000)

Míra negramotnosti u žen (2000)

Průměrná délka školní docházky (2000)

STUDENTI V ZAHRANIČÍ

	2002	2003	2004	2005	2006
Státní stipendia	3 021	3 002	3 524	3 979	5 580
Firemní stipendia	5 123	5 144	6 858	8 078	7 542
Vlastní financování	102 247	109 200	104 281	106 500	121 000
CELKEM	110 391	117 346	114 663	118 557	134 122

ORGANIZAČNÍ INFORMACE

- 5.12.2011 – HODINA PROBĚHNE V ČÍNSKÉ RESTAURACI
 - Téma: ČÍNSKÁ DIASPORA A ZAHRANIČNÍ VZTAHY ČÍNY
 - Adresa: Restaurace Palace, Celetná 25 (průchod, suterén)
 - V kolik: 15:40
 - Cena: každý dle svého výběru x společná večeře ca 250,-Kč/os.
- 12.12.2011 – PÍSEMNÝ TEST (ZÁPOČTOVÝ / 1. ČÁST ZKOUŠKY)
 - Kdy: 12.12.2011 pondělí v 15:40
 - Kde: zřejmě Z4
 - Jak dlouho: cca 60 min

DĚKUJI ZA POZORNOST

- PŘÍŠTĚ: EKONOMICKÁ GEOGRAFIE I.